

[Landbrugsministeren.]

gaa ind i disse Hjem. Jeg forstaar det ærede Medlems gode Hensigt og kan ogsaa godt følge ham i de Betragtninger, som har ledet ham til en saadan Opfattelse. Men jeg tror, der er en stor Fare ved en generel Ordning paa dette Omraade; i hvert Fald er Tidspunktet dertil ikke inde.

Det ærede Medlem Hr. Bording var ogsaa inde paa, at Stater i højere Grad skulde hjælpe Statshusmændene. Hvis Landbrugsministeren ikke vilde gøre det, sagde det ærede Medlem, vilde det være det samme som at slaa Udstykningsbevægelsen for Panden. Jeg er fuldkommen uenig med det ærede Medlem i denne Betragtning. Jeg har den stik modsatte Opfattelse. Gaar vi den Vej, det ærede Medlem anbefaler, at Staten skal vedblive at yde Hjælp og Støtte til Statshusmændene, som andre — om jeg saa maa sige: almindelige — Husmænd ikke har faaet, forekommer det mig, at vi netop slaa Udstykningsbevægelsen for Panden. Al Fornuft her i Landet maa dog sige: Saa maa vi holde op, det kan ikke være Meningen, at vi opretter Statshusmandsbrug og bliver ved i al Evighed at give dem en Støtte, som andre Husmænd ikke kan faa. Vi har her i Landet 120 000 Husmandsbrug, der er oprettet uden nogen som helst Støtte fra Staten, ved private Midler. Saa har vi en 15 000 — maaske op imod 20 000 — Husmandsbrug, der er oprettet for Laan fra Staten. Men kan den Betragtning dog forsvares, at disse 15 000 eller 20 000, der paa særlig Maade har faaet Støtte til at komme ind i Husmandsbrug, vedblivende skal begunstiges, medens de 120 000, som aldrig har faaet Støtte af det offentlige, ikke skal have nogen som helst Hjælp og Støtte?

Saa var det ærede Medlem inde paa sin Yndlingstanke: Ekspropriation af Jord til Oprettelse af Brug. Hvis det ærede Medlem ikke havde fremsat sine Betragtninger med saa stor Alvor, kunde jeg egentlig tro, at det var en daarlig Spøg at tale om Ekspropriation af Jord i disse Tider, hvor man kan faa al den Jord, man peger paa. (Bording: Hvor?) Ja, det er et ejendommeligt Spørgsmaal, det ærede Medlem stiller. Jeg tror ikke, det ærede Medlem følger rigtig med i, hvad der foregaar i Landbruget. (Bording: Jo, desværre.) Naar det ærede Medlem siger, at i Østjylland kan man ikke faa nogen Jord, saa viser Kendsgerningerne det modsatte. Der er endda slet ikke saa lidt Jord til Udstykning i Østjylland. Man kan faa megen Jord til Udstykning dér. Og hvad der er afgørende

her, er, at man kan faa Jord til Udstykning til Priser, der er meget nær ved Førkrigstidsprisen paa den nøgne Jord. Det, der endnu gør det dyrt at oprette Husmandsbrug — det kan ikke nytte, man halsstarrigt lukker Øjnene for det —, er de endnu alt for urimeligt høje Byggeomkostninger. Hvis det ærede Medlem ønsker Brug oprettet billigt, skulde det ærede Medlem anvende sin Indflydelse et Sted, hvor jeg tror han har Indflydelse, nemlig med Hensyn til den fuldkommen taabelige Opretholdelse af 8 Timers Arbejdsdagen i saadanne Sæsonfag som Byggefagene; det er det, som i allerhøjeste Grad er Aarsagen til, at det er saa dyrt at bygge, at ingen Landmand for Øjeblikket har Raad til at sende Bud efter Haandværkere. Og saa skulde det ærede Medlem se paa, hvad man kan tjene i en 8 Timers Arbejdsdag i Sammenligning med, hvad der kunde tjenes i 1914. Jeg siger ikke noget til, at Folk gerne vil tjene saa meget som muligt. Men Resultatet bliver, som vi ser alle Vegne, at Landmændene gaar over til at være deres egne Haandværkere eller ogsaa lader deres Ejendomme forfalde; det er de nødt til. Men de murer selv og tømrer selv, de har ingen anden Vej at gaa, for de kan ikke betale Prisen derfor. Jeg synes, der ogsaa fra et Udstykningssynspunkt var Grund til at tage fat, hvor Udgifterne er fuldkommen uforholdsmæssigt høje. Det er ikke Jorden, det er galt med. Hvis vi tager Pristallet — som de Herrer ellers saa gerne vil regne med —, er der en hel Række andre Udgifter, som er langt over Pristallet for 1914. Det er dér, det ærede Medlem skulde henvende sin Opmærksomhed.

Saa var det ærede Medlem ogsaa inde paa, at man foruden Ekspropriation for at fremme Udstykningen skulde stryge den Tiendedel, den beskedne Tiendedel, Lovgivningsmagten hidtil har krævet af dem, der vilde have Brug, og oven i Købet skulde give dem kontante Penge. De kan komme med fuldkommen bare Hænder og skal endda have Penge til — Etableringslaan kalder man det. Hvis man gaar den Vej, tror jeg, man vil slaa Udstykningsbevægelsen for Panden. Det ærede Medlem gør Udstykningsbevægelsen en daarlig Tjeneste ved at give saadanne Raad.

Det ærede Medlem Hr. Bording spurgte mig, om jeg vilde give ren Besked om, hvorvidt jeg vilde acceptere de Grundprincipper, som det socialdemokratiske Partis Forslag indeholder. Da jeg kendte disse Grundprincipper og har udarbejdet mine Forslag senere, ligger der allerede i de Forslag, som